श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

શ્રી મદ્‌ભાગવત રસિક કુટુંબ

UG-11.12 - દ્વિતીય સોપાન

स्व धाम प्रस्थान को देखो हो रहे श्री कृष्ण तैयार।
उद्धृत किए उद्धव समक्ष अद्भुत अनमोल उद्गार।।

નારાયણં(ન્) નમસ્કૃત્ય, નરં(ઞ્) ચૈવ નરોત્તમમ્.
દેવીં(મ્) સરસ્વતીં(મ્) વ્યાસં(ન્), તતો જયમુદીરયેત્.
નામસઙ્કીર્તનં(મ્) યસ્ય, સર્વપાપપ્રણાશનમ્.
પ્રણામો દુઃખશમનસ્, તં(ન્) નમામિ હરિં(મ્) પરમ્.

શ્રીમદ્‌ભાગવતમહાપુરાણમ્

એકાદશઃ સ્કન્ધઃ

.. અથ દ્વાદશોઽધ્યાયઃ ..

શ્રીભગવાનુવાચ

ન રોધયતિ માં(મ્) યોગો, ન સાં(ઙ્)ખ્યં(ન્) ધર્મ એવ ચ .
ન સ્વાધ્યાયસ્તપસ્ત્યાગો, નેષ્ટાપૂર્તં(ન) ન દક્ષિણા .. ૧..

સ્વાધ્યા + યસ્તપસ્ + ત્યાગો

વ્રતાનિ યજ્ઞશ્છાન્દાં(વ્)સિ, તીર્થાનિ નિયમા યમાઃ .
યથાવરુન્ધે સત્સં(ઙ્)ગઃ(સ્), સર્વસં(ઙ્)ગાપહો હિ મામ્ .. ૨..

યજ્ઞશ્ + છાન્દાં(વ્)સિ , યથા + વરુન્ધે ,સર્વ + સં(ઙ્)ગાપહો

સત્સં(ઙ્)ગેન હિ દૈતેયા, યાતુધાના મૃગાઃ(ખ્) ખગાઃ .
ગન્ધર્વાપ્સરસો નાગાઃ(સ્) સિદ્ધાશ્ચારણગુહ્યકાઃ .. ૩..

ગન્ધર્વાપ્ + સરસો, સિદ્ધાશ્ + ચારણ + ગુહ્યકાઃ

વિદ્યાધરા મનુષ્યેષુ, વૈશ્યાઃ(શ્) શૂદ્રાઃ(સ્) સ્ત્રિયોઽન્ત્યજાઃ .
રજસ્તમઃ(ફ્) પ્રકૃતયસ્- તસ્મિં(વ્)સ્તસ્મિન્ યુગેઽનઘ .. ૪..

સ્ત્રિયોઽન્ + ત્યજાઃ, તસ્મિં(વ્)સ્ + તસ્મિન્

બહવો મત્પદં(મ્) પ્રાપ્તાસ્- ત્વાષ્ટ્રકાયાધવાદયઃ .
વૃષપર્વા બલિર્બાણો, મયશ્ચાથ વિભીષણઃ .. ૫..

ત્વાષ્ટ્ર + કાયા + ધવાદયઃ

સુગ્રીવો હનુમાનૃક્ષો, ગજો ગૃધ્રો વણિક્પથઃ .
વ્યાધઃ(ખ્) કુબ્જા વ્રજે ગોપ્યો, યજ્ઞપત્ન્યસ્તથાપરે .. ૬..

યજ્ઞ + પત્ન્યસ્ + તથાપરે

તે નાધીતશ્રુતિગણા, નોપાસિતમહત્તમાઃ .
અવ્રતાતપ્તતપસઃ(સ્) સત્સં(ઙ્)ગાન્મામુપાગતાઃ .. ૭..

નાધી + તશ્રુતિગણા, નોપા + સિત + મહત્તમાઃ

અવ્રતા + તપ્ત + તપસઃ(સ્),સત્સં(ઙ્)ગાન્ + મામુપા + ગતાઃ

કેવલેન હિ ભાવેન, ગોપ્યો ગાવો નગા મૃગાઃ .
યેઽન્યે મૂઢધિયો નાગાઃ(સ્), સિદ્ધા મામીયુરઞ્જસા .. ૮..

મામી + યુરઞ્જસા

યં(ન્) ન યોગેન સાં(ઙ્)ખ્યેન, દાનવ્રતતપોઽધ્વરૈઃ .
વ્યાખ્યાસ્વાધ્યાયસં(ન્) ન્યાસૈઃ(ફ્), પ્રાપ્નુયાદ્ યત્નવાનપિ .. ૯..

વ્યાખ્યાસ્ + વાધ્યાય + સં(ન્)ન્યાસૈઃ(ફ્)

રામેણ સાર્ધં(મ્) મથુરાં(મ્) પ્રણીતે,
શ્વાફલ્કિના મય્યનુરક્તચિત્તાઃ .
વિગાઢભાવેન ન મે વિયોગ-
તીવ્રાધયોઽન્યં(ન્) દદૃશુઃ(સ્) સુખાય .. ૧૦..

શ્વા + ફલ્કિના , મય્યનુ + રક્તચિત્તાઃ , તીવ્રા + ધયોઽન્યં(ન્)

તાસ્તાઃ(હ્) ક્ષપાઃ(ફ્) પ્રેષ્ઠતમેન નીતા,

મયૈવ વૃન્દાવનગોચરેણ .

ક્ષણાર્ધવત્તાઃ(ફ્) પુનરં(ઙ્)ગ તાસાં(મ્)

હીના મયા કલ્પસમા બભૂવુઃ .. ૧૧..

વૃન્દા + વન + ગોચરેણ, ક્ષણાર્ધ + વત્તાઃ(ફ્)

તા નાવિદન્ મય્યનુષં(ઙ્)ગબદ્ધ-

ધિયઃ(સ્) સ્વમાત્માનમદસ્તથેદમ્ .

યથા સમાધૌ મુનયોઽબ્ધિતોયે,

નદ્યઃ(ફ્) પ્રવિષ્ટા ઇવ નામરૂપે .. ૧૨..

મય્ય + નુષં(ઙ્)ગ + બદ્ધ ,

સ્વમાત્મા + નમદસ્ + તથેદમ્ , મુનયોઽબ્ + ધિતોયે

મત્કામા રમણં(ઞ્) જાર- મસ્વરૂપવિદોઽબલાઃ .

બ્રહ્મ માં(મ્) પરમં(મ્) પ્રાપુઃ(સ્) સં(ઙ્)ગાચ્છતસહસ્રશઃ .. ૧૩..

મસ્વરૂપ + વિદોઽબલાઃ,

સં(ઙ્)ગાચ્છત + સહસ્રશઃ

તસ્માત્ત્વમુદ્ધવોત્સૃજ્ય, ચોદનાં(મ્) પ્રતિચોદનામ્ .

પ્રવૃત્તં(ઞ્) ચ નિવૃત્તં(ઞ્) ચ, શ્રોતવ્યં(મ્) શ્રુતમેવ ચ .. ૧૪..

તસ્માત્ + ત્વમુદ્ + ધવોત્ + સૃજ્ય

મામેકમેવ શરણ-માત્માનં(મ્) સર્વદેહિનામ્ .

યાહિ સર્વાત્મભાવેન, મયા સ્યા હ્યકુતોભયઃ .. ૧૫..

સર્વાત્ + મભાવેન

ઉદ્ધવ ઉવાચ

સંશયઃ(શ્) શૃણ્વતો વાચં(ન્), તવ યોગેશ્વરેશ્વર .

ન નિવર્તત આત્મસ્થો, યેન ભ્રામ્યતિ મે મનઃ .. ૧૬..

श्रीभगवानुवाच

સ એષ જીવો વિવરપ્રસૂતિઃ(ફ઼્),
પ્રાણેન ઘોષેણ ગુહાં(મ્) પ્રવિષ્ટઃ .
મનોમયં(મ્) સૂક્ષ્મમુપેત્ય રૂપં(મ્),
માત્રા સ્વરો વર્ણ ઇતિ સ્થવિષ્ઠઃ .. ૧૭..

વિવ + રપ્રસૂતિઃ(ફ઼્) , સૂક્ષ્ + મમુપેત્ય

યથાનલઃ(ખ્) ખેડનિલબન્ધુરૂષ્મા,
બલેન દારુણ્યધિમથ્યમાનઃ .
અણુઃ(ફ઼્) પ્રજાતો હવિષા સમિધ્યતે,
તથૈવ મે વ્યક્તિરિયં(મ્) હિ વાણી .. ૧૮..

ખેડ + નિલબન્ધુ + રૂષ્મા, દારુણ્ + યધિમથ્ + યમાનઃ

એવં(ઙ્) ગદિઃ(ખ્) કર્મ ગતિર્વિસર્ગો,
ઘ્રાણો રસો દૃક્ સ્પર્શઃ(શ્) શ્રુતિશ્ચ .
સઙ્કલ્પવિજ્ઞાનમથાભિમાનઃ(સ્)
સૂત્રં(મ્) રજઃ(સ્) સત્ત્વતમોવિકારઃ .. ૧૯..

ગતિર્ + વિસર્ગો, સઙ્કલ્પ + વિજ્ઞાન + મથાભિમાનઃ(સ્) ,સત્ત્વ + તમો + વિકારઃ

અયં(મ્) હિ જીવસ્ત્રિવૃદબ્જયોનિ-
રવ્યક્ત એકો વયસા સ આદ્યઃ .
વિશ્લિષ્ટશક્તિર્બહુધેવ ભાતિ
બીજાનિ યોનિં(મ્) પ્રતિપદ્ય યદ્વત્ .. ૨૦..

જીવસ્ + ત્રિવૃદબ્ + જયોનિ, વિશ્લિષ્ટ + શક્તિર્ + બહુધેવ

યસ્મિન્નિદં(મ્) પ્રોતમશેષમોતં(મ્)
પટો યથા તન્તુવિતાનસં(વ્)સ્થઃ .
ય એષ સં(વ્)સારતરુઃ(ફ઼્) પુરાણઃ(ખ્)

કર્માત્મકઃ(ફ્) પુષ્પફલે પ્રસૂતે .. ૨૧..

પ્રોત + મશેષ + મોતં(મ્) , તન્તુ + વિતાન + સં(વ્)સ્થઃ

દ્વે અસ્ય બીજે શતમૂલસ્ત્રિનાલઃ(ફ્)

પં(ગ્)ચસ્કન્ધઃ(ફ્) પં(ગ્)ચરસપ્રસૂતિઃ .

દશૈકશાખો દ્વિસુપર્ણનીડસ્-

ત્રિવલ્કલો દ્વિફલોઽર્કં(મ્) પ્રવિષ્ટઃ .. ૨૨..

શતમૂલસ્ + ત્રિનાલઃ(ફ્), પં(ગ્)ચરસ + પ્રસૂતિઃ , દ્વિસુપર્ણ + નીડ

અદન્તિ ચૈકં(મ્) ફલમસ્ય ગૃધ્રા,

ગ્રામેચરા એકમરણ્યવાસાઃ .

હં(વ્)સા ય એકં(મ્) બહુરૂપમિજ્યૈર્

માયામયં(મ્) વેદ સ વેદ વેદમ્ .. ૨૩..

એક + મરણ્ય + વાસાઃ , બહુરૂ + પમિજ્યૈર્

એવં(ઙ્) ગુરૂપાસનયૈકભક્ત્યા

વિદ્યાકુઠારેણ શિતેન ધીરઃ

વિવૃશ્ચ્ય જીવાશયમપ્રમત્તઃ (સ્)

સમ્પદ્ય ચાત્માનમથ ત્યજાસ્ત્રમ્ .. ૨૪..

ગુરૂપા + સનયૈ + કભક્ત્યા, જીવા + શયમ + પ્રમત્તઃ(સ્) ,ચાત્મા + નમથ

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહંસ્યાં

સંહિતાયામેકાદશસ્કન્ધે દ્વાદશોઽધ્યાયઃ .. ૧૨..

ૐ પૂર્ણમદઃ(ફ્) પૂર્ણમિદં(મ્) પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદચ્યતે

પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે.

ૐ શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ